

Geneesmiddelen tekorten

Voorstellen

CDA-fractie, 7 februari 2019

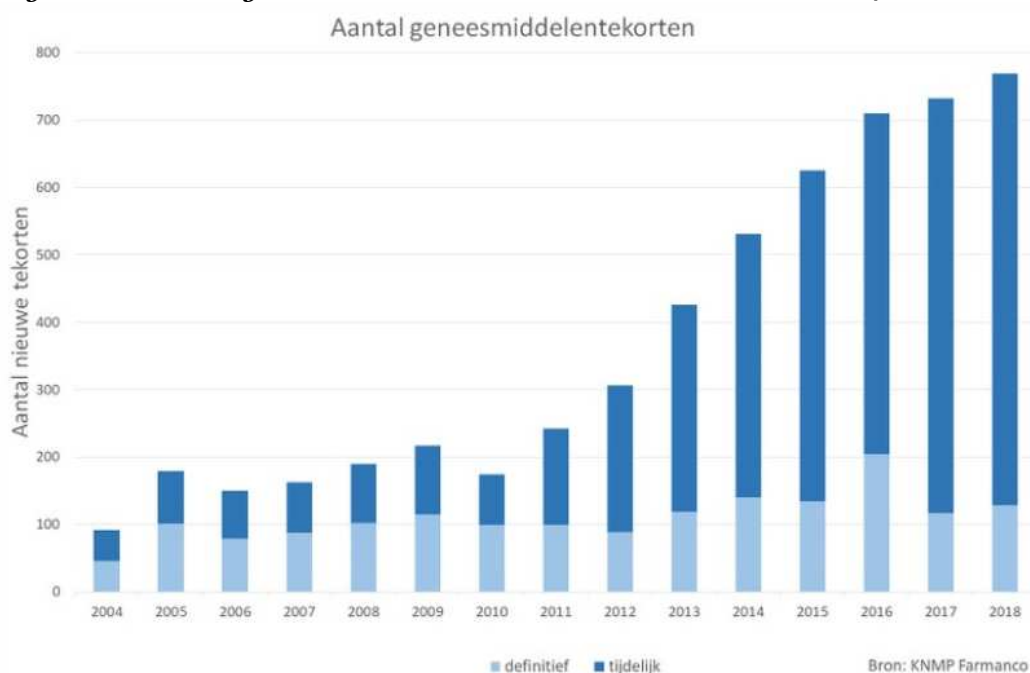
Aanleiding

Een paar jaar geleden heeft de CDA-fractie een tiental voorstellen gepresenteerd om het oplopende aantal geneesmiddeltekorten in Nederland aan te pakken.¹ In de afgelopen jaren zijn diverse maatregelen hiertoe door het kabinet genomen. Zo is het voorstel om het boetemaximum voor verwijtbare tekorten fors te verhogen overgenomen en inmiddels in de wet opgenomen. Daarnaast nemen zorgverzekeraars steeds vaker leveringszekerheid op als onderdeel van de inkoopvoorwaarden.² Ten slotte is het onderlinge overleg tussen apothekers, groothandels, verzekeraars, overheid en fabrikanten verbeterd met het instellen van de werkgroep geneesmiddeltekorten.

Ondanks de gezamenlijke inspanningen tot nog toe, neemt het aantal al dan niet tijdelijke tekorten aan geneesmiddelen helaas nog steeds toe. Sinds 2010 al zien we een sterke stijging van deze tekorten (zie figuur 1). Nieuwe dreigingen zoals een no-deal Brexit en de gevolgen daarvan voor de levering van (grondstoffen voor) medicijnen zorgen er voor dat de noodzaak hoog is om verdere tekorten te voorkomen.

Een al dan niet tijdelijk tekort aan geneesmiddelen is een groot probleem voor de patiënt, de apotheker en uiteindelijk voor de volksgezondheid. Het CDA wil dat zorg beschikbaar, betaalbaar en bereikbaar is. Daarom doet het CDA andermaal enkele voorstellen om het groeiend aantal geneesmiddeltekorten tegen te gaan.

Figuur 1: Aantal geneesmiddeltekorten in Nederland (2004-2018)

Bron: Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, Farmanco

¹ CDA-fractie, Geneesmiddeltekorten. Voorstellen voor betere beschikbaarheid, November 2016.

² TK 2016-2017, 29477, nr.426

Voorstellen

De oorzaken van het ontstaan van geneesmiddelentekorten zijn divers en in sommige gevallen ook niet te voorkomen omdat er bijvoorbeeld sprake is van (wereldwijde) productieproblemen. Dat betekent echter niet dat tekorten wel degelijk vaak te voorkomen zijn. Het CDA verwelkomt dan ook het initiatief van de minister om in overleg te gaan met firma's, groothandels, apothekers en zorgverzekeraars om de voorraad van geneesmiddelen in Nederland te vergroten. Daar mag echter nog wel een schepje bovenop. Het CDA doet daarom de volgende voorstellen

1. Breng de wereldwijde kwetsbaarheden in de productie in kaart

Breng in kaart welke kwetsbaarheden er zijn in de productie van belangrijke (kritische) geneesmiddelen. Het aantal fabrieken die daadwerkelijk grondstoffen en geneesmiddelen produceren neemt af.³ Daarnaast staan deze fabrieken vaak geconcentreerd in landen buiten de EU (voornamelijk China). Dit maakt dat EU-landen voor de levering van (grondstoffen voor) geneesmiddelen te veel overgeleverd zijn aan andere landen. De minister moet zich daarom inspannen om op Europees niveau deze kwetsbaarheden in kaart te brengen en daar zo mogelijk een Europese strategie voor op te zetten om de kwetsbaarheden weg te nemen.

2. Zorg dat de veroorzaker van tekorten daadwerkelijk beboet wordt

Het boetemaximum voor het veroorzaken van geneesmiddelentekorten is recent voor fabrikanten en groothandels verhoogd naar de hoogste boetecategorie (momenteel 830.000 euro). Het is nu wel zaak dat de inspectie hier ook daadwerkelijk op handhaaft. Tot nog toe worden deze boetes nauwelijks uitgedeeld omdat er sprake is van een inspanningsverplichting waarvan moeilijk vastgesteld kan worden dat daar niet aan voldaan is. Het CDA wil dat bekeken wordt hoe boetes makkelijker opgelegd kunnen worden, zonder er meteen een (onhoudbare) resultaatsverplichting van te maken. Hierbij kan gedacht worden aan enkele procedurele voorwaarden waarbij boetes automatisch opgelegd kunnen worden. Als bijvoorbeeld een tekort optreedt, en er blijkt door de farmaceut of de groothandel niet op tijd gemeld te zijn dat er een tekort aan zat te komen, dan zou daarvoor automatisch een boete opgelegd moeten worden, ook als de oorzaak van het probleem niet direct bij de betreffende farmaceut en/of groothandel ligt.

³ <https://amrbenchmark.org/news/drug-resistance-antibiotic-shortages-new-white-paper-makes-case-fixing-antibiotic-market/>

3. Zorg dat voorraden inzichtelijk zijn

Op dit moment is het al wettelijk verplicht voor firma's en groothandels om voldoende geneesmiddelen op voorraad te hebben (artikel 36 lid 2 en artikel 49 lid 7 van de Geneesmiddelenwet). De afspraak hierbij is nu dat fabrikanten en tussenhandel pas een melding hoeven te doen als er reeds tekorten zijn of op korte termijn dreigen. Echter, hoe vroeger problemen bekend zijn, hoe sneller er gezamenlijk oplossingen kunnen worden bedacht. Het CDA wil daarom dat verplicht wordt om te melden welke voorraden er zijn en dat hierop gehandhaafd wordt. Dit geeft voorschrijvers en apothekers meer tijd om naar alternatieven te zoeken.

4. Stel een 'kritieke geneesmiddelenlijst' op

Bij bepaalde aandoeningen (zoals epilepsie, Parkinson en psychische aandoeningen) zijn er grote risico's verbonden aan geneesmiddelensubstitutie. Zorgverzekeraars moeten daarom sowieso gebonden worden om zich aan de handleiding geneesmiddelensubstitutie van de KNMP te houden. Het CDA wil daarnaast dat er een Kritieke geneesmiddelenlijst wordt opgesteld samen met artsen, apothekers en patiëntenorganisaties. Op deze lijst moet een selectie van geneesmiddelen komen waarbij bindende afspraken moeten komen over het aanhouden van ruime voorraden en voldoende inkoop.

5. Meer centrale regie richting *Brexit*

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) maken farmaceutische producten zo'n 7 tot 10 procent van de totale goederenimport uit het VK uit, zo'n € 1,6 miljard in 2017.⁴ Het is absoluut noodzakelijk dat de minister zelf de regie neemt om de directe gevolgen van het wegvallen van Groot-Brittannië als handelspartner te voorkomen. De minister moet daarom binnen een maand met een plan komen hoe er voor gezorgd wordt dat er voldoende voorraden van geneesmiddelen en medische hulpmiddelen aangelegd worden zodat directe problemen door de Brexit voorkomen worden.

⁴ Antwoorden op Schriftelijke vragen van de leden Slootweg, Omtzigt en Van den Berg (allen CDA) aan de Ministers voor Medische Zorg en van Buitenlandse Zaken over voorbereidingen om mogelijke medicijntekorten te voorkomen door een harde Brexit (Tweede Kamer, vergaderjaar 2018–2019, Aanhangsel 1189)